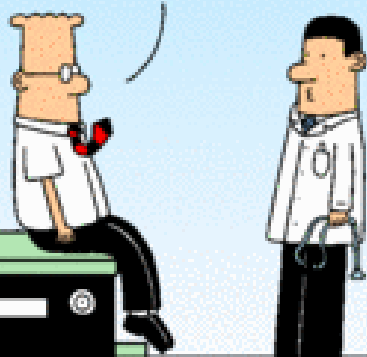
A stylized, colorful illustration of a landscape. The background consists of horizontal wavy bands of blue and white, suggesting a sky or water. In the foreground, there are rolling green hills of various shades. On the left, there is a green tree with rounded foliage, a purple flower with a pink center, and an orange flower. A small red bird is flying in the sky above the tree. The overall style is simple and artistic.

Middelenmisbruik: een opgave voor het mobiel team

Leuven, 14 februari 2018

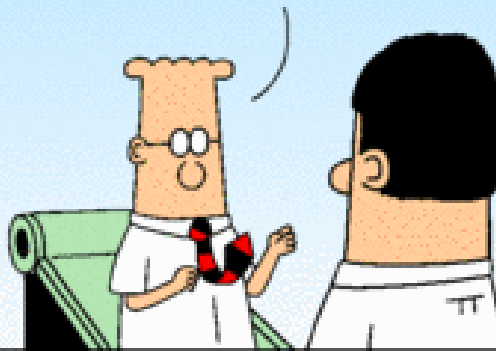
Prof. dr. Frieda Matthys
UZ Brussel VUB
Free Clinic, Antwerpen

I'M ADDICTED TO THE INTERNET BECAUSE IT'S MORE INTERESTING THAN PEOPLE.

www.dilbert.com scottadams@aol.com

IS THERE A PILL YOU CAN GIVE TO EVERYONE ELSE TO MAKE THEM MORE INTERESTING?

11-21-08 © 2008 Scott Adams, Inc./Dist. by UFS, Inc.

DOCTORS NEVER WANT TO TREAT THE UNDERLYING PROBLEM.

Alcoholmisbruik : een opgave voor het mobiel team

- ❖ (Vroeg)detectie
- ❖ Kan ontwennen ambulante ? (zie H. Peuskens)
- ❖ Kan je het misbruik beïnvloeden ?
- ❖ Is abstinentie de enige weg ?

De drie “C’s” van verslaving

❖ Controleverlies

- Aanvankelijk sociaal of recreatief gebruik
- Uiteindelijk controleverlies
- Cognitieve vervormingen (“ontkenning”)

❖ Compulsief gedrag

- “Drug-seeking” gedrag
- Blijvend gebruik ondanks nadelige ervaringen

❖ Chroniciteit

- Natuurlijk verloop met herhaaldelijk herval voor eventueel stabiel herstel
- Herval mogelijk na jaren onthouding

Vroegdetectie: psychische klachten

- inslaapstoornissen
- 's nachts wakker worden
- gevoel van onrust
- onduidelijke angst
- hyperventilatie
- prikkelbaarheid
- woedebuien
- depressiviteit

Vroegdetectie: sociale en gedragsproblemen

- Werk
- Relatie/familie
- Openbare dronkenschap
- Ongevallen en vechtpartijen
- Zwaar roken
- Verhoogde zorgconsumptie

Herval en craving

- Bijna 90 % van de patiënten met alcoholproblemen hervalt in een follow-up periode van vier jaar
- Zowel craving als controleverlies spelen hierin mee
- Drie soorten uitlokkende factoren spelen een rol: frustratie en woede, sociale druk, zich laten verleiden

Voorspellende factoren voor verandering

- Externe factoren: 40 %
- Kwaliteit van de therapeutische relatie: 30 %
- Hoop en perspectief: 15 %
- Therapeutische technieken: 8 à 15 %

Asay & Lambert, 1998

Risicofactoren voor herval

- Eenzaamheid, verveling, rouw
- Chronische pijn of andere somatische problemen
- Slaapproblemen
- Onbehandelde depressie, angst ...
- Permanente stress (familial, financieel, ...)
- Dagelijkse problemen niet aankunnen (administratie, enz...)
- Slechte huisvesting
- Herval niet begrijpen of geen hervalpreventieplan

De invloed van de partner

- Ook **negatieve aandacht** is een bekrachtiger
- Zowel begrenzing als tolerantie kunnen reden tot gebruik **lijken**
- Partner voelt zich vaak **verantwoordelijk** voor het drankmisbruik of zelfs **schuldig**
- Soms is zelf gaan drinken een (inefficiënte) **reactie op relatieproblemen**

Acties waardoor het drinken gestimuleerd wordt

1. De partner geeft geld aan de cliënt om alcohol te kopen.
2. De partner gaat alcohol kopen.
3. De partner neemt taken van de cliënt over die hij/zij door het drinken verwaarloost.
4. De partner bedenkt een leugen of excuus om het drinken te verbergen voor familie of vrienden.
5. De partner drinkt mee met de cliënt.
6. De partner zegt tegen de cliënt dat het OK is om op bepaalde dagen of bij bepaalde gelegenheden te drinken.

Acties waardoor het drinken gestimuleerd wordt

7. De partner leent geld om de drankschulden van de cliënt te betalen.
8. De partner wijzigt geplande familiale of sociale activiteiten of zegt ze af omwille van het drinken of de kater van de cliënt.
9. De partner heeft tegen haar zin seks met haar man als hij dronken is.
10. De partner vraagt hulp bij politie, justitie of een advocaat om de cliënt uit de door drank veroorzaakte moeilijkheden te halen.
11. De partner dreigt met scheiding maar zet dit niet door.

Acties waardoor het drinken gestimuleerd wordt

12. De partner betaalt de advocaat, de gerechtskosten of de borg wanneer de cliënt wegens drinken wordt opgepakt.
13. De partner verzorgt de cliënt wanneer hij een kater heeft.
14. De partner maakt schoon als de cliënt ziek is geweest (urine, braaksel).
15. De partner vraagt de familieleden om het drinken te negeren en er vooral niet over te spreken.

Acties waardoor het drinken gestimuleerd wordt

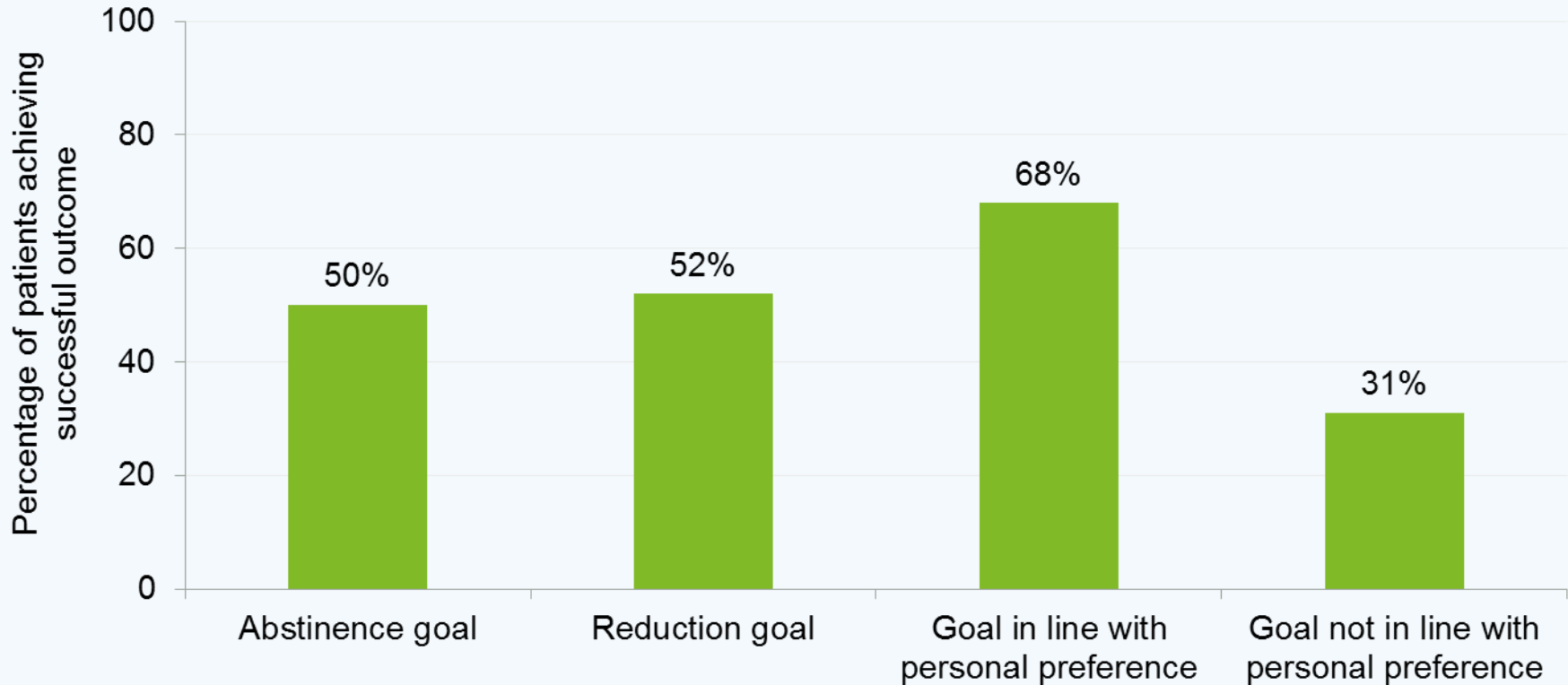
16. De partner helpt het drinken te verbergen voor zijn collega's.
17. De partner tracht de cliënt 's morgens op lieve en vriendelijke wijze naar het werk te krijgen wanneer hij/zij een kater heeft.
18. De partner maakt excuses bij anderen wanneer de cliënt zich misdragen heeft.
19. De partner stelt de cliënt gerust dat zijn/haar drinken niet zo erg was.
20. De partner liegt of vertelt halve waarheden aan de arts, hulpverlener, justitie-assistent of rechter over zijn/haar drinken en deelname aan therapie.

Is abstinantie de enige weg

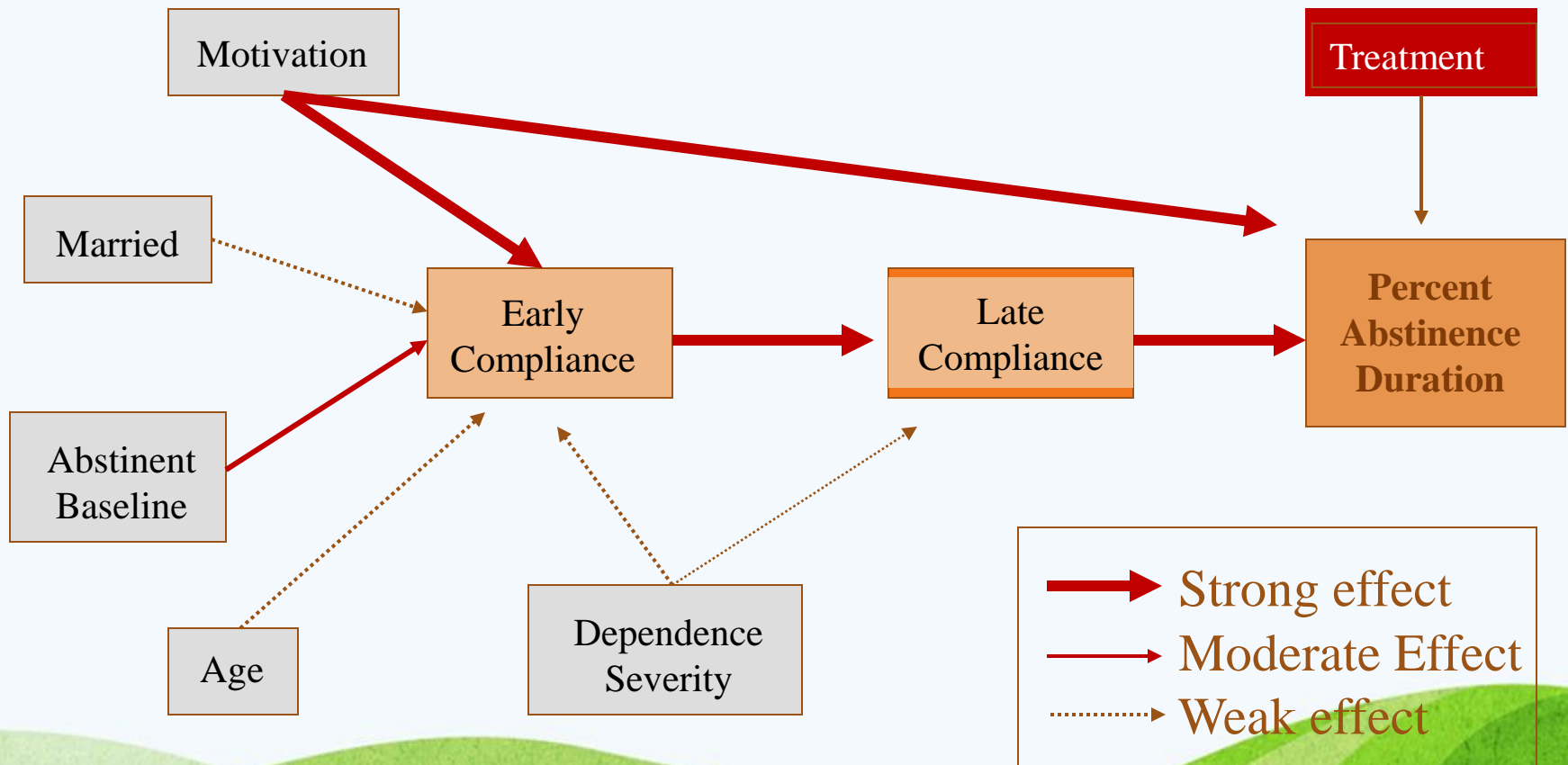
Behandeldoel en wens van de patiënt

12-month follow-up status by actual treatment received

Allowing patients to set their own treatment goals is more likely to result in a successful outcome

Therapietrouw en resultaat

Bereidheid tot verandering

Lijdensdruk

Besef/inzicht

Perspectief

Zelfvertrouwen

```
graph LR; A[Lijdensdruk] --> D((MOTIVATIE)); B[Besef/inzicht] --> D; C[Perspectief] --> D; E[Zelfvertrouwen] --> D;
```

MOTIVATIE

En nu concreet

Vier componenten van een strategie naar gedragsverandering

- Vaardigheden ontwikkelen en oefenen
  - Triggers identificeren en vermijden, sociale druk weerstaan, relaxatietechnieken
- Alternatieven bedenken
  - Sport, club, shoppen, ...
- Verandertaal stimuleren
  - Veranderen begint vaak met het formuleren van het voornemen
- Omgeving betrekken en netwerken zoeken of bouwen

A stylized, colorful illustration of a landscape. The background features wavy, layered bands of blue and white, suggesting a sky or water. In the foreground, there are rolling green hills with a brown path. On the left, there is a green tree, a purple flower, and an orange flower. A small red bird is flying in the sky. The overall style is simple and artistic.

Middelenmisbruik: een opgave voor het mobiel team

Leuven, 14 februari 2018

Prof. dr. Frieda Matthys
UZ Brussel VUB
Free Clinic, Antwerpen